

BEZPIECZNA SZKOŁA

Procedury postępowania w zakresie
bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego
uczniów,
profilaktyka cyberzagrożeń i
bezpieczeństwo cyfrowe.

ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH W SZKOLE

BEZPIECZEŃSTWO MA RÓŻNE OBLICZA

Kiedy myślimy o przepisach BHP, regulaminach i procedurach, skupiamy się na bezpieczeństwie zewnętrznym.

Kiedy jednak myślimy o człowieku, jego postawach i przeżyciach, wkraczamy w obszar wewnętrznego poczucia bezpieczeństwa.

Wreszcie bezpieczeństwo to brak zagrożenia, co w praktyce przekłada się na działania profilaktyczne szkoły skierowane na wszystkich członków społeczności szkolnej oraz, pośrednio, na rodziny uczniów.

OBOWIĄZKOWE DZIAŁANIA W CELU ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA UCZNIOM W SZKOLE

- Zabezpieczenia techniczne (monitoring)
- Zabezpieczenia organizacyjne (organizacja dyżurów nauczycieli w czasie przerw, kontrola przestrzeni wokół placówki).

SYTUACJE TRUDNE I KRYZYSY SĄ WPISANE W ŻYCIE SZKOŁY

Dlatego kryzysy skutkować mogą nie tylko osobistym cierpieniem jakiejś osoby, lecz także zachowaniami odbieranymi przez otoczenie jako trudne.

ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE:

- podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego,
- podejrzenie otrzymania podejrzanej przesyłki,
- włamanie do szkoły połączone z kradzieżą,
- agresywne zachowanie ucznia,
- wtargnięcie osoby posiadającej broń,
- wtargnięcie terrorysty do szkoły,
- zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru,
- zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu,
- zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi,
- zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową

W niemal każdym z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia alarmu i ewakuacji uczniów oraz personelu szkoły.

ZASADY POSTĘPOWANIA PODCZAS ALARMU

- Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.
- Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego.
- Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatki schodowej, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
- Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższego stojącego nauczyciela.
- Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki.
- Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy to natychmiast udajemy się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę, gdzie mamy mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela postępujemy jak wyżej.
- Zbiórka na placu alarmowym – (boisku szkolnym)służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.

ZASADY, KTÓRE POWINIEN PAMIĘTAĆ I PRZESTRZEGAĆ KAŻDY UCZEŃ Z CHWILĄ OGŁOSZENIA ALARMU W SZKOLE:

- **słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela**
- **bądź opanowany, nie ulegaj panice**
- **po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela**
- **pomagaj osobom słabszym**
- **bezwzględnie podporządkowuj się osobom funkcyjnym**
- **nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.**

ZASADY POSTĘPOWANIA PODCZAS WTARGNIĘCIA NAPASTNIKA DO SZKOŁY

- Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się)
- Wycisz i uspokój uczniów
- Zaopiekuj się uczniami ze SPE¹³ i uczniami, którzy potrzebują pomocy
- Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony
- Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji
- Zasłoń okno, zgaś światło
- Nie przemieszczaj się
- Stań poniżej linii okien, zejść ze światła drzwi
- Zejść z linii strzału, położyć się na podłodze
- Jeżeli padną strzały, nie krzycz
- Nie otwieraj nikomu drzwi
- W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia

ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE:

- agresywne zachowania ucznia oraz zjawisko tzw. fali,
- korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych,
- kradzież lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych,
- pedofilia,
- pornografia,
- prostytutcja,
- picie alkoholu,
- wypadek lub czyn karalny dokonany przez ucznia.

**Każde z powyższych zagrożeń uczeń powinien zgłosić swojemu
wychowawcy lub dyrekcji szkoły**

**ZASADY POSTĘPOWANIA PODCZAS WYSTĄPIENIA
NA TERENIE SZKOŁY ZACHOWAŃ AGRESYWNYCH
TJ. AGRESJI FIZYCZNEJ I AGRESJI SŁOWNEJ
UCZNIA WOBEC UCZNIA LUB NAUCZYCIELA.**

ZASADY POSTĘPOWANIA PODCZAS WYSTĄPIENIA AGRESJI FIZYCZNEJ

- Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.
- Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną (jeśli taka jest w szkole) i dyrektora szkoły oraz powiadomić wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.
- W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - pielęgniarka lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
- Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.
- Wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
- W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami

ZASADY POSTĘPOWANIA PODCZAS WYSTĄPIENIA AGRESJI SŁOWNEJ

- Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska
- Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.
- Wychowawca przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
- O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
- W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
- W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest policja.
- Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie lub regulaminie szkoły.

ZASADY POSTĘPOWANIA W SYTUACJI ZAGROŻEŃ ZWIĄZANYCH Z ROZPROWADZANIEM NIEBEZPIECZNYCH ŚRODKÓW ODURZAJĄCYCH ORAZ ODURZENIEM ALKOHOLEM, NARKOTYKAMI LUB „DOPALACZAMI”

- powiadomić wychowawcę klasy ucznia
- odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki jeśli jest obecna w szkole
- powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji
- powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki
- poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności należy objąć
- ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK STWIERDZENIA W SZKOLE PRZYPADKU KRADZIEŻY LUB WYMUSZENIA PIENIĘDZY LUB PRZEDMIOTÓW WARTOŚCIOWYCH, DOKONANEGO PRZEZ UCZNIA.

- Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły,
- Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę wychowawcy lub dyrektora szkoły

Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmioty pochodzące z kradzieży lub wymuszenia i przekazać je policji

- Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia. Może to zrobić tylko policja)
- We współpracy z wychowawcą należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia. Dyrektor szkoły winien wezwać rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadzić rozmowy z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców
- Należy powiadomić Policję.
- Sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.

ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PEDOFILII

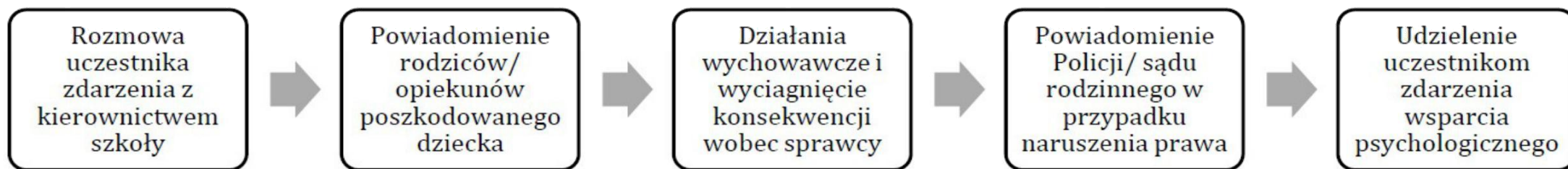
- w pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora
- w przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę policji, następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu
- wychowawcy klas winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie
- w przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania
- wychowawca przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia)
- dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia
- wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia
- dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/uczniem

ZASADY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

PODSTAWOWE ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

- Dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych
- Cyberprzemoc
- Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły
- Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią
- Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich
- Łamanie prawa autorskiego

STANDARDOWA PROCEDURA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

Rys. Standard procedury reakcji na zagrożenie bezpieczeństwa cyfrowego

Źródło: Agnieszka Wrońska, Zuzanna Polak, Standard bezpieczeństwa online placówek oświatowych, str.25 NASK, 2015

PROFILAKTYKA CYBERZAGROŻEŃ I BEZPIECZEŃSTWO CYFROWE W SZKOLE

**NAJWAŻNIEJSZE ZNACZENIE DLA ZAPEWNIENIA PODSTAW BEZPIECZEŃSTWA
CYFROWEGO W SZKOLE ODGRYWAJĄ DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE
(PREWENCYJNE) PROWADZONE WOBEC I Z UDZIAŁEM WSZYSTKICH
CZŁONKÓW SPOŁECZNOŚCI SZKOLNEJ:**

**Uczniów i ich rodziców, dyrektora, nauczycieli i innych pracowników
szkoły**

**Działania te powinny mieć charakter systemowy, ciągły, wieloletni i
skoordynowany, a ich zakres należy wpisać w realizowany w szkole
program: wychowawczo- profilaktyczny.**

OPRACOWANIE, REALIZACJA I AKTUALIZACJA SZKOLNYCH DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO (STRATEGIA, PROCEDURY).

- Wdrożenie bezpieczeństwa na poziomie klas szkolnych
- Przeprowadzenie dyskusji nad szkolnym kontraktem cyfrowym, zawierającym uzgodnienia odnośnie zakresu i zasad korzystania z Internetu w szkole. Formalne uzgodnienie kontraktu i jego okresowa aktualizacja.
- Działania wychowawcze i edukacyjne adresowane do uczniów
- Nabycie przez dyrektora, wszystkich nauczycieli i innych pracowników szkoły podstawowej kompetencji w zakresie bezpieczeństwa cyfrowego
- Uświadamianie rodzicom i opiekunom prawnym uczniów znaczenia działań wychowawczych z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego
- Opracowanie i wdrożenie w praktyce szkolnej tzw. polityki bezpieczeństwa cyfrowego, ukierunkowanej na eliminację zagrożeń sieci komputerowych, systemów operacyjnych i innego oprogramowania wykorzystywanego w szkole